

Îndemnuri mântuitoare de suflet ale părinților contemporani

Traducere din limba greacă:
pr. Ioan Ardelean

EDITURA EGUMENIȚA
2019

Traducerea s-a făcut după originalul în limba greacă:

Ψυχοσωτήρια διδάγματα
σύγχρονων Γερόντων

© Editura Egumenița pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Îndemnuri mântuitoare de suflet ale părinților contemporani /
trad. din

lb. greacă de pr. Ioan Ardelean. - Galați : Egumenița, 2019
ISBN 978-606-550-355-7

I. Ardelean, Ioan (trad.)

2

Cuviosul Iosif Isihastul

(† 1959)

**Adevăruri mântuitoare, roade al harului și
ale experienței, din tezaurul duhovnicesc
al marelui isihast al secolului al XX-lea**

Dumnezeu este începutul și sfârșitul. Harul Lui le lucrează pe toate. Acesta este puterea interioară a tuturor, care mișcă totul. Cum este activată iubirea? Prin păzirea poruncilor lui Dumnezeu.

Dumnezeu cere de la fiecare dintre noi: să Îl cinstești, să Îl iubești și să păzești poruncile Lui, recunoscând că El este Creatorul tău. El nu vrea să împarți cu altcineva slava pe care trebuie să I-o acorzi Lui și să slăvești pe altcineva în locul Lui. Dumnezeu nu vrea să iubești pe nimeni și niciun lucru mai mult decât pe El.

Strădania sau efortul este pentru trup, iar smerenia este pentru suflet. Acestea amândouă – strădania și smerenia – sunt pentru omul ca ființă întreagă. Să nu îți lași mintea să lânzezească, pentru că vei fi învățat (de către satana – *n. trad.*) cele rele.

Respect pentru oameni și cărți

Nu te lăsa pradă ispitei de a privi lipsurile celorlalți, pentru că fără să îți dai seama vei ajunge un colaborator al celui rău și vei fi lipsit de roadele cele bune. Nu lupta din neștiință sau din ignoranță alături de vrăjmașul sufletului tău. Cu cât tu îl acoperi cu dragoste mai mult pe fratele tău, cu atât mai mult harul te păzește și te acoperă de calomnia oamenilor.

Un om nu poate să dobândească experiență fără răbdare, el nu poate să învețe cele duhovnicești, nu ajunge la măsura virtuții și a desăvârșirii.

Ai grijă să nu judeci pe ceilalți, pentru că Dumnezeu se îndepărtează de omul care judecă pe aproapele său, și harul pleacă, și Domnul te lasă să cazi, să te smerești, să îți vezi propriile tale greșeli.

Asceza, fiule, presupune lipsuri materiale. Cele bune, duhovnicești, nu le găsești în stațiunile de vacanță (adică acolo unde te desfătezi), în traiul bun. Este nevoie de luptă și de strădanie duhovnicească multă. Trebuie să strigi zi și noapte către Hristos, să te rogi Lui. Este nevoie de răbdare în toate ispitele și necazurile. Trebuie să îți înăbuși, să îți stăvilești mânia și dorința.

Aveți grijă să nu vă lăudați unul în prezența altuia, pentru că lauda dăunează și celor desăvârșiți, nu numai vouă, care sunteți încă neputincioși. Numai necazurile și înjosirile sunt de folos duhov-

nicește pentru om, pentru că din acestea se naște virtutea smereniei, câștigi cununi. Cel care rabdă își stăvilește egoismul și slava deșartă.

Învață să rabzi cu bărbăție orice ispită ar îngădui Domnul să vină asupra ta. Nu cere ajutor de la oameni în vremea necazurilor tale, pentru ca să fii ajutat de către Dumnezeu.

Niciodată nu am văzut să se facă vreo schimbare bună prin mânie, ci totdeauna prin dragoste. Atunci și cel care este sfătuit sau muștrat se smerește.

O altă cale mai scurtă pentru mântuire nu este decât aceea ca cineva să rabde ispitele care vin, în orice mod ar veni ele. Starea duhovnicească a omului și harul pe care îl are își primesc mărturia din răbdarea lui.

Virtutea nu are o sonerie, un clopoțel, pentru ca să o cunoști după sunetele ei. Clopoțelul virtuții este îndurarea, îndelungă-răbdarea. Acestea sunt podoabele monahului și ale oricărui creștin (podoabe în sensul de virtuți cu care el se împodobește, ca și cu niște diamante - *n. trad.*).

Primește ispita și nu căuta care este cauza pentru care ea a venit. Ai răbdare, pentru ca Dumnezeu să vadă înclinația ta sufletească bună sau intenția ta cea bună și să îți ușureze apoi efortul sau lupta.

Nimic altceva nu poate să ajute și să micșoreze mânia și toate patimile precum iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele nostru, oricare ar fi el. Prin iubire, cu ușurință biruiești, mai lesne decât prin orice alte lupte duhovnicești.

Nu te mâhni în dureri și în ispite, ci cu dragoste față de Iisus să îți stăpânești mânia și deznădejdea.

Cu cât răbdarea este mai puțină, cu atât ispitele par a fi mai mari. Și cu cât omul se obișnuiește să rabde ispitele, cu atât ele se micșorează, și omul trece peste ele fără un efort mare, și el devine tare ca o stâncă.

Orice bine își are începutul în Dumnezeu. Nu există gând bun, care să nu fie de la Dumnezeu, nici un gând rău, care să nu fie de la diavolul. Așadar, tot ceea ce gândești, spui, săvârșești bine, toate acestea sunt din darul lui Dumnezeu. *Tot darul cel desăvârșit coboară de sus* (conform Iacob 1, 17) (așa cum spunem și la finalul Sfintei Liturghii - ... *de la Tine, Părintele luminilor - n. trad.*) Toate sunt din darul lui Dumnezeu, ceva bun, propriu, al nostru, nu avem. Să primești harul lui Dumnezeu cu durere, cu străduință și cu lacrimi. De asemenea, să păstrezi acest har cu lacrimi de bucurie și de mulțumire, cu frică de Dumnezeu. Cu căldură și cu râvnă el este atras, prin răceala sufletească și prin indiferență el este pierdut de către om.

Trei vrăjmași se luptă împotriva neamului omenesc: demonii, firea noastră însăși și obișnuința sau obiceiul cel rău. În afara acestora nu mai există vreun alt război.

Atât har este îndreptățit omul să aibă în el, câtă ispită rabdă el cu mulțumire, cât anume poartă din greutatea apropielului, fără să se plângă de aceasta.

Harul poate fi de trei feluri: curățitor, luminător și desăvârșitor. Și viața sau comportamentul oamenilor se împarte în trei categorii: viața după fire, cea mai presus de fire și cea împotriva firii. În una dintre aceste trei categorii se încadrează fiecare. Marile harisme sau daruri pe care le primește omul sunt trei: vederea lui Dumnezeu, iubirea și nepătimirea.

Nu te teme de ispite. Chiar dacă tu cazi de multe ori în păcat, ridică-te degrabă, nu îți pierde stăpânirea de sine și calmul sufletească. Nu fi dezamăgit, nu deznădăjdui. Toate ispitele sunt ca niște nori și vor trece.

Nu am cunoscut o odihnă mai mare decât cea care vine din răbdarea desăvârșită. Așadar, lucrează acum, că sunteți tineri, ca să puteți să secerati rod de nepătimire la bătrânețe. Dacă nu vă străduiți, nu vă siliți firea, și la anii lui Matusalem să ajungeți (adică să trăiți 969 de ani - *n. trad.*), nu vă veți bucura de

Respect pentru oameni și cărți

aceste harisme... Și, dacă lucați virtutea, veți vedea o asemenea nemișcare a patimilor și o pace sufletească atât de mare, ca și cum ați fi în Rai. Harul lui Dumnezeu nu vine în funcție de anii, de vârsta pe care o avem, ci Domnul hotărăște cum anume vrea să ne miluiască.

•

Experiența din faptă se dobândește odată cu trecerea anilor, iar harul este harismă care depinde de Dumnezeu. Iar el este dat în funcție de căldura credinței, de smerenie și de buna intenție sufletească.

•

Răbdarea înseamnă să îți supui cugetul sufletului pentru a te izbăvi sau a te lepăda de sinele tău cel rău (cel înrăit de patimi - *n. trad.*).

•

Dacă vrei să ai roade duhovnicești, să te pricopsești repede și fără mult efort, învață să renunți la orice părere proprie, pentru ca aceasta să nu devină pentru tine o voință proprie (adică să vrei neapărat să faci ceva - *n. trad.*)... Și întotdeauna să îți aduci aminte că ascultarea sau neascultarea ta nu îl împiedică pe părintele tău duhovnicesc să hotărască ceva anume, ci prin intermediul acestuia viața ta este sau nu după voia lui Dumnezeu.

•

Mărturisesc cu sinceritate, cu toată puterea, în deplină cunoștință, că o altă cale de mântuire nu este decât ascultarea, care ne ferește de orice înșelare și de orice lucrare a vrăjmașului. Să știi că cel care

nu se supune unuia este supus de mulți, iar la sfârșit rămâne nesupus sau neascultător (vrea să spună că cel care nu se supune sau nu face ascultare de părintele său duhovnicesc este înrobitor de către diavoli, de fapt face ascultare de ei, și în final va rămâne ca un om neascultător de Dumnezeu - *n. trad.*).

•

Când omul cedează în fața ispitei în mod conștient, vine apoi vremea când nu mai poate să asculte ceea ce este sănătos și folositor pentru el, căci și-a alterat *auzul* sufletului său și devine un om plin de dispreț și se îndreaptă spre pierzanie.

•

Cel care vrea să se mântuiască este nevoie să aibă răbdare. Iar ceea ce noi cerem ca Dumnezeu să facă așa cum ne place nouă înșine este nefolositor și spre pierzania noastră. Diavolul, neputând să intre acolo unde există binecuvântarea ascultării și legătura iubirii, luptă în toate felurile pentru a-l izola pe om, a-l însingura prin apostazie, prin lepădare de Dumnezeu, iar după aceea vrea să facă din el o unealtă a răutății și a vicleniei lui.

•

Diavolul, cu cât îi trece vremea și ajunge la sfârșitul lui (a lucrării lui în lume - *n. trad.*), cu atât mai mult luptă și se străduie cu o nebulie extremă ca pe toți să ne piardă, să ne ducă în iad.

•

Vom da răspuns nu numai pentru faptele pe care cu voie sau fără voie le-am săvârșit, dar și pen-

tru gândul cel leneș sau pentru tot cuvântul nepotrivit și pentru sensurile greșite pe care am vrut să le dăm cuvintelor noastre sau pentru modul greșit în care am gândit.

Învață să ascuți mereu cu hotărâre, cu statornicie și fără să ceri nimic în schimb, fără să ceri pogo-răminte sau concesii părintelui duhovnicesc, pentru că la sfârșit, aici sau acolo (în viața aceasta sau în veșnicie - *n. trad.*), toate cheltuielile acestor iconomii tu le vei plăti. Nu te opri datorită unor lucruri lipsite de importanță, nu-ți mări datoria sufletului tău prin așa ceva.

Aș vrea să scriu trei cuvinte (de fapt fraze - *n. trad.*), între care prima ar cuprinde numai atât: că omul este mic și continuu să strig că eu sunt un nimic; în a doua aș scrie că prin toate, întru toate și de către toate Dumnezeu este slăvit, iar a treia ar cuprinde acestea: ai în toate (în tot ce se întâmplă cu tine - *n. trad.*) răbdare până la moarte. Fie ești tânăr, fie ai îmbătrânit, fie te lupți de mulți ani, dacă nu vei avea răbdare până când sufletul tău va ieși din trup, până în ceasul morții tale, faptele tale vor fi considerate ca o cârpă în fața lui Dumnezeu. Cunoaște din aceasta că ești un nimic și ai răbdare în ispite, pentru ca să te izbăvești de ele și să devii dumnezeu după har, căci ești răsuflarea cea vie a lui Dumnezeu.

Neștiința sau ignorarea binelui este întuneric al sufletului, iar dacă omul nu luptă alături de Hristos,

Care este Lumina, nu poate să se izbăvească de începătorul sau stăpânitorul întunericului, adică de diavolul.

Cel smerit, chiar dacă ar cădea de mii de ori, se ridică din nou, și căderea lui este considerată ca o victorie, ca o biruință. Iar cel mândru, odată cu căderea în păcate, cade și în deznădejde și, împietrindu-i-se inima, nu vrea să se mai ridice din păcat. Deznădejdea este păcat de moarte, și diavolul se bucură de aceasta mai mult decât de orice alt păcat. Iar ea este risipită de îndată prin răscumpărarea sau plătirea pentru păcatele noastre.

Doar atunci când vine harul lui Dumnezeu, omul stă pe picioarele lui. Fără har, fără milă, întotdeauna omul se clatină și mereu cade.

Ispitele sunt medicamente și plante medicinale prin care se vindecă patimile vizibile și rănilor noastre cele nevăzute. Este mai bună o viață de o zi în care să fii victorios, primind răsplată sau cunună, decât ani mulți pe care să îi trăiești în neștiință sau ignoranță. Fără luptă și fără jertfirea sângelui tău nu aștepta eliberarea de patimi.

Păcatul mic sau mare se șterge prin pocăință adevărată.

Cu toate că omul este iertat pentru păcatul lui, prin spovedanie, însă în om rămân imaginația sau

Noi astăzi avem o tendință, numai să înțelegem, numai să învățăm. În casele noastre avem biblioteci mari, credem că am înțeles sensul adevărat ale textelor filocalice, însă în practică nu facem nimic.

•

Numai atunci omul va înainta și va avea folos duhovnicesc când va reuși și va ajunge voința lui la zero, de dragul voii lui Dumnezeu.

•

Hristos îi iubește pe toți fiii Lui (creștinii) la fel, însă copiii Lui nu au aceeași deschidere și dragoste față de El.

•

Cel care are credință autentică în Hristos, are împreună cu aceasta toate harismele înlăuntrul său.

Cuprins

Cuviosul Iosif Isihastul († 1959)

Adevăruri mântuitoare, roade al harului și ale experienței, din tezaurul duhovnicesc al marelui isihast al secolului al XX-lea 5

Părintele Amfilohie Makris (1888-1970)

Adormirea în Domnul a Părintelui Amfilohie și semne ale sfințeniei lui 33

Ultimele cuvinte sau sfaturi ale pururea pomenitului părinte Amfilohie 36

Sfaturi înțelepte ale părintelui Amfilohie Makris 39

Părintele Filothei Zervakos († 1980)

Sfaturi părintești 53

Pentru păcatele noastre vine mânia lui Dumnezeu 65

Scrisoare din 25 august 1974 74

Credincioși și neclintiți în cele pe care le-am primit 82

Sfântul Porfirie Kavsokalivitul (1906-1991)

Din sfaturile lui părintești 85

Sfântul Iacov Talikis (1920-1991)

Învățăături folositoare de suflet	93
Diferite învățăături minunate și folositoare	96

Sfântul Paisie Aghioritul (1924-1994)

Mărgăritare duhovnicești	105
Înfruntarea ereticilor	112
Sfaturi minunate adunate din diferite reviste sau broșuri ortodoxe	112

Distribuție:
S.C. Egumenița S.R.L.
tel./fax: 0236-326.730
e-mail : editura@egumenita.ro
www.egumenita.ro